

Majandus- ja kommunikatsiooniministri
21. septembri 2005. a määruse nr 109
“Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele
ja raadioside piiramisele”
muutmise määruse eelnõu
seletuskiri
Lisa

**Majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109
“Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele”
muutmise määruse eelnõu koostõlastustabel**

	Märkuse või ettepaneku sisu	Arvestatud/mittearvestatud
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti 28.07.2026 kiri nr 2-2/2026/0866		
1.	TTJA tänab võimaluse eest esitada arvamus majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109 “Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele” muutmise määruse eelnõule. Eelnõu kehtiva sõnastuse järgi on ruumiline piirang maismaad pidi (horisontaalsihis), kuid puudub õhuruumi kõrguse kohta (vertikaalsihis). Peame oluliseks see samuti reguleerida, et välistada liinilendudele häirete tekitamine. Teeme ettepaneku lisada tekst "õhuruumis kuni kõrguseni 2500 jalga keskmisest merepinnast". Juhime tähelepanu, et elektroonilise side seaduse (ESS) § 115 tekst kasutab väljendit "vahetu lähedus", kuid määrus väljendit "vahetu ümbrus". Teeme ettepaneku õigusselguse huvides kasutada seaduse sõnastust ehk "vahetu lähedus".	Ettepanekut on arvestatud eelnõud ja seletuskirja on muudetud.
Lennuliiklusteeninduse AS-i 29.07.2026 kiri nr 1-11/134-1		
	Lennuliiklusteeninduse AS edastab Majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109 „Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele“ muutmise eelnõule (edaspidi määrus) alljärgneva täiendusettepaneku. Lisada määruse paragrahvi 3 täiendav lõige, mis sätestab, et raadioside piiramise õigust omav isik peab raadioside piiramiseks olema teostanud ja koostõlastanud riskianalüüsi raadioside häirimise piirkonnas asuva ja sellest väljaspool raadioside piiramisega mõju avaldavale lennunduse side-,	Ettepanek on võetud teadmiseks. Raadioside häirimine on üldjuhul keelatud ning raadiohäirete tekkimise riskide maandamiseks on ELi tasandil sätestatud kohustus raadioseadme

	navigatsiooni- ja seireseadme sagedusloa omanikuga planeeritud raadioside piiramise mõju ja ulatuse.	kasutamiseks taotleda riigilt (TTJAlt) sagedusluba. Sagedusloaga sätestatakse vajalikud raadiosageduste kasutamise tehnilised tingimused, mis aitavad vältida raadiohäireid. Sagedusluba on vahend, millega maandatakse riske.
Eesti Turvaettevõtete Liidu 30.07.2026 kiri nr 260721		
	Täname võimaluse eest avaldada arvamust majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109 “Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele” muutmise eelnõule. Eesti Turvaettevõtete Liit (ETEL) peab oluliseks meie õigusruumi kiiret kohandamist muutunud julgeolekuolukorrast tulenevatele uutele ohtudele. Seoses 19.07.2026 jõustunud muudatustega turvategevuse seaduses (TurvaTS) on antud eriõppe läbinud turvaettevõtja turvatöötajale ja turvajuhile ning siseturvakorraldaja siseturvatöötajale ja siseturvajuhile õigus mehitamata õhusõidukite lendu sekkumiseks alalistel ja ajutistel riigikaitseobjektidel. Muuhulgas näeb TurvaTS alates 19.07.2026 ette ka võimaluse, kus mehitamata õhusõiduki lendu sekkumiseks võib kasutada erandkorras raadioside piirajat. Piirangu on sätestatud, et sellist meedet võib kasutada üksnes juhul, kui turvaobjekt on riigikaitse seaduse alusel määratud alaliseks või ajutiseks riigikaitseobjektiks ja sellise meetme kohaldamise vajadus tuleneb riigikaitseobjekti turvaplaanist. Seega on ETEL hinnangul majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109 “Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele” täiendamine arusaadav ning vajalik töökorralduslik täpsustus. Samas toome välja paragrahvi 1 täiendatava punkti 6 esitatud sõnastuse tõlgendamisega tekkiva kitsaskohaga, mida kahjuks hetkel ei selgita piisavalt lahti ka eelnõu seletuskiri. Nimelt on raadioside piiramise meetme kasutamise õigus antud politseile, seaduses sätestatud muule pädevale korrakaitseorganile ja julgeolekuasutusele riigiõiguse põhimõtetest tulenevalt ning konkreetsele ametnikule volitatakse see õigus edasi vastavate riigiasutuste töökorraldust puudutavate õigusaktidega. Turvatöötajale ja turvajuhile on raadioside piiramise meetme kasutamise õigus antud eraõigusest tulenevate põhimõtete järgi, kus õigus koos kaasnevate kohustustega on konkreetset meedet kohaldaval isikul. Selliseid eriõigusi omavate isikute ring on omakorda piiratud eriõppe läbimise nõude, kutsesobivuse ja konkreetse turvaobjekti	Ettepanekut on osaliselt arvestatud eelnõud ja seletuskirja on muudetud. Vastavalt ettepanekule on turvatöötaja ja turvajuhi kohustused viidud eraldi punkti. Kuna ESS § 115 on piiramise õigus antud turvatöötajale ja turvajuhile, seega ei ole arvestata ettepanekus toodud mõtet laiendada piiramise õigust ka siseturvakorraldaja siseturvatöötajale ja siseturvajuhile turvategevuse seaduses sätestatud alusel ja korras.

turvaplaanis toodud tingimustega. Seisuga 30.07.2026 on Kutsekoja kutseregistri andmetel Eestis kokku kaitsemeetmete kasutamise pädevustega 3931 turvatöötaja, tase 4 ja 334 turvajuht, tase 5 kehtiva kutsega isikut. Õigust kasutada sellist erakorralist kaitsemeedet nagu raadioside piiramine, saavad reaalset teostada ainult väga piiratud hulk turvaettevõtja poolt ettevalmistatud ja kehtestatud töökorraldusega toetatud turvateenistujat. Sellest tulenevalt ei ole ETEL hinnangul õigustatud määruse ühes alapunktis riigiasutuste üldnimetuste kasutamine samas loetelus koos turvatöötaja ja turvajuhi ametinimetusega. Teeme ettepaneku need kaks erinevale õiguslikule konstruktsioonile toetuvat volitusnormi eraldada kahte alapunkti. Samuti näeme tõlgendamisel probleemi selles, et TurvaTS sätestab kaitsemeetmete kohaldamise õigused ja nendega kaasnevad kohustused selgesõnaliselt turvaettevõtja turvatöötajale ja turvajuhile. Nende samade sätete laiendamine siseturvakorraldaja siseturvastöötajale ja siseturvajuhile on lahendatud TurvaTS § 9 lg 6 täpsustusega, et siseturvastöötaja ja siseturvajuht juhinduvad ülesannete seaduse §-de 18–28 nõuetest (sh alates 19.07.2026 jõustunud § 261 sätestatud erimeede mehitamata õhusõiduki lendu sekkumine). Reaalset hakkavad raadioside piiramise erivahendit suure tõenäosusega kasutama ka mitmed elutähtsa teenuse osutajate siseturvakorraldajad ja õigusselguse huvides on mõistlik need turvaturu osalised eraldi välja tuua. ETEL ETTEPANEK: Määruse nr 109 „Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele“ paragrahvi 1 täiendada punktiga 6 ja 7 järgmises sõnastuses: „6) politseil, seaduses sätestatud muul pädeval korrakaitseorganil ja julgeolekuasutusel – mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu tõrjumiseks seaduses sätestatud alusel ja korras.“ „7) turvaettevõtja turvatöötajal ja turvajuhil ning siseturvakorraldaja siseturvastöötajal ja siseturvajuhil – mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu tõrjumiseks turvategevuse seaduses sätestatud alusel ja korras.“ Kokkuvõtvalt peame käesolevas eelnõus toodud põhimõtete kiiret rakendamist oluliseks ja Eesti ühiskonnale turvalise elukeskkonna hoidmise vaates vajalikuks.	
Viru Elektrivõrgud OÜ 30.07.2026 kiri nr. VEV. VEV.01-03/399	
Viru Elektrivõrgud OÜ tänab võimaluse eest avaldada arvamust eelnõule, mille eesmärk on laiendada mehitamata õhusõidukite (MÕS) seire- ja tõrjevõimalusi ning täpsustada vastutuse ja rollide jaotust riigiasutuste, kriitilise taristu valdajate ning turvategevuse korraldajate vahel. Viru Elektrivõrgud toetab eelnõu üldist eesmärki tugevdada Eesti julgeolekut, parandada elutähtsate	Ettepanek on võetud teadmiseks. Antud aramus ei ole määruse reguleerida, selline riigi suund võti

teenuste toimepidevust ning suurendada kriitilise taristu kaitset muutunud julgeolekukeskkonnas. Viru Elektrivõrgud OÜ on väike regionaalne elektri jaotusvõrgu ettevõtja, mis tegutseb Narva piirkonnas Euroopa Liidu ja NATO välispiiril. Ettevõtte tagab elektrivarustuse piirkonna elanikele, ettevõtetele, kohalikele omavalitsustele ning riigiasutustele. Samuti omab ettevõtte objekte, millel on oluline roll nii elutähtsa teenuse osutamisel kui ka riigikaitse toimepidevuse tagamisel. Piirkonna geograafilisest asukohast tulenevalt on ettevõtte hallatava taristu julgeolekuriskid võrreldes paljude teiste Eesti piirkondadega kõrgemad ning mehitamata õhusõidukitest lähtuvate ohtude mõju võib realiseeruda kiiremini ja suuremas ulatuses. Toetame kriitilise taristu kaitsevõime tugevdamist Viru Elektrivõrgud peab positiivseks, et eelnõuga luuakse õiguslik raamistik, mis võimaldab riigikaitseobjektidel tegutsevatel turvatöötajatel ja siseturvakorraldajatel vahetu ohu korral rakendada täiendavaid meetmeid mehitamata õhusõidukite tõrjumiseks. Samuti toetame ühise õhuruumi seirepildi ja parema olukorrateadlikkuse loomist Kaitseväge, Politsei- ja Piirivalveameti ning teiste pädevate asutuste koostöös. Peame õigeks ka põhimõtet, et Euroopa Liidu ja NATO välispiiril paiknevate kriitilise taristu objektide kaitse peab arvestama kõrgendatud julgeolekuohuga ning võimaldama kiiremat reageerimist olukordades, kus viivitus võib mõjutada elutähtsa teenuse toimepidevust. Täiendavad kohustused peavad olema proportsionaalsed Eelnõuga kaasneb riigikaitseobjektide valdajatele kohustus hinnata drooniohte riskianalüüsides, täiendada turvaplaane, rajada vajadusel õhuruumi seirevõimekus, tagada seireandmete jagamine ning korraldada väljaõpe ja tehniline valmisolek. Viru Elektrivõrgud juhib tähelepanu, et väikese regionaalse võrguettevõtja jaoks võivad sellised kohustused kujuneda märkimisväärselt täiendavaks haldus- ja finantskoormuseks. Eriti oluline on tagada, et nõuete rakendamisel lähtutakse riskipõhisusest ning objekti tegelikust julgeolekutähtsusest. Kõikide kriitilise taristu valdajate suhtes ühetaoliste nõuete kehtestamine ei pruugi olla proportsionaalne ega majanduslikult põhjendatud. Riik peaks tagama keskse seirevõime ja tehnilise toe Eelnõust nähtub, et Kaitseväge vastutab Eesti õhuruumi tervikseire eest ning riigiasutuste vahel luuakse ühine õhuseirepilt. Samal ajal nähakse ette võimalus ja teatud juhtudel vajadus rajada ka objektipõhiseid seirelahendusi. Viru Elektrivõrgud leiab, et väikestelt elutähtsa teenuse osutajatelt ei saa eeldada keerukate droonituvastus- ja tõrjesüsteemide iseseisvat väljatöötamist, hangete läbiviimist ning	jõustunud korrakaitse seaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seadusega.
--	---

integreerimist riiklikesse süsteemidesse. Riik peaks välja töötama ühtsed tehnilised standardid, liidestuslahendused ja soovituslikud arhitektuurid ning pakkuma ettevõtjatele praktilist tuge nende rakendamisel. See aitaks tagada ühtlase kvaliteedi, vähendada kulusid ning vältida killustatud lahenduste teket. Droonitõrje põhivastutus peab jääma riigile Kuigi mõistame vajadust võimaldada riigikaitseobjektidel tegutsevatel turvatöötajatel vahetu ohu korral sekkuda, leiame, et mehitamata õhusõidukite tuvastamine, identifitseerimine ja tõrjumine peaks jääma eelkõige Kaitseväge, Politsei- ja Piirivalveameti ning teiste pädevate riigiasutuste ülesandeks. Jaotusvõrguettevõtte põhitegevus ei ole julgeolekuoperatsioonide läbiviimine. Ettevõtte peamine ülesanne on tagada piirkonna elanikele, ettevõtetele ning riiklikele struktuuridele usaldusväärne elektrivarustus ja elektrivõrgu toimepidevus. Sellest tulenevalt peaks ettevõtjatele antav aktiivne tõrjeõigus jääma erandlikuks ning rakenduma üksnes selgelt piiritletud ohuolukordades. Investeeringute finantseerimine ja mõju võrgutariifi Viru Elektrivõrgud peab vajalikuks juhtida tähelepanu eelnõu majanduslikule mõjule väikestele jaotusvõrgu ettevõtjatele. Seletuskirjas toodud hinnangu kohaselt võivad ühe kõrge riskiga objekti droonide seire- ja tõrjelahenduste investeeringud ulatuda ligikaudu 60 000 – 250 000 euronit ning keerukamate lahenduste korral kuni 500 000 euronit või isegi enam. Lisaks kaasnevad iga-aastased hooldus-, litsentsi-, koostöö- ja valmisolekukulud. Viru Elektrivõrgud investeerib igal aastal võrgu uuendamisse, rikete vähendamisse, ilmastikukindluse suurendamisse ja elektrivõrgu toimepidevuse tagamisse. Eelnõust tulenevad täiendavad drooniseire ja -tõrje investeeringud võivad kujuneda ebaproportsionaalselt suureks võrreldes ettevõtte tavapärase investeerimismahuga ning vähendada võimalusi investeerida elektrivõrgu töökindluse parandamisse. Selline mõju on eriti oluline väikese regionaalse võrguettevõtja puhul. Täiendavalt tuleb arvestada, et jaotusvõrguettevõtte tulud kujunevad reguleeritud võrguteenuse tariifist ning investeeringute ja tegevuskulude kandmine elektritarbijate makstavasse võrgutariifi eeldab Konkurentsiameti hinnangut ja heakskiitu. Eelnõu materjalidest ei nähtu, millisel viisil käsitletakse droonide seire- ja tõrjevõime loomise kulusid tariifiregulatsioonis ega seda, kas sellised kulud loetakse täielikult põhjendatud võrguinvesteeringuteks. Viru Elektrivõrgud leiab, et enne vastavate kohustuste rakendamist tuleks riigil koostöös	
--	--

	Konkurentsiametiga anda võrguettevõtjatele selge regulatiivne raamistik, mis määratleb: ☐ kas droonide seire- ja tõrjesüsteemide investeeringud on käsitletavad põhjendatud võrguinvesteeringutena; ☐ millises ulatuses on võimalik nende kulude arvestamine võrgutariifis; ☐ milline osa kuludest on seotud elektrivõrgu toimepidevuse ning milline osa riigi julgeoleku ja riigikaitse eesmärkidega; ☐ kas väikestele elutähtsa teenuse osutajatele nähakse ette riigipoolsed toetus- või kaasrahastusmeetmed. Vastasel juhul võib tekkida olukord, kus riigi julgeolekuvajadustest tulenevad investeeringud kantakse täielikult kohalike elektritarbijate võrgutariifidesse. Viru Elektrivõrgud ei pea sellist lähenemist põhjendatuks, kuna nende investeeringute peamine eesmärk on tugevdada riigi julgeolekut ja kriitilise taristu kaitset laiemalt, mitte üksnes elektrivõrgu majandustegevust. Ettepanekud eelnõu täiendamiseks Viru Elektrivõrgud teeb ettepaneku: 1. näha ette riiklikud toetusmeetmed kriitilise taristu valdajatele droonide seire- ja tõrjevõime loomisel; 2. töötada välja riiklikud standardlahendused ja tehnilised juhised seiresüsteemide rajamiseks ning nende integreerimiseks riikliku õhuseirepildiga; 3. säilitada põhimõte, et droonitõrje põhivastutus jääb riigi julgeolekuasutustele ning kriitilise taristu valdajate õigus sekkuda on erandlik; 4. arvestada Euroopa Liidu ja NATO välispiiril paiknevate elutähtsate teenuste osutajate kõrgendatud riskiprofiiliga ning suunata neile täiendavaid kaitse- ja investeerimismeetmeid; 5. tagada droonide seire- ja tõrjevõime loomise kulude regulatiivne käsitlemine ning vajadusel riigipoolne kaasrahastamine, et vältida olukorda, kus riigi julgeolekuvajadustest tulenevad investeeringud kanduvad ebaproportsionaalselt väikeste piirkondlike võrguettevõtjate ja nende tarbijate kanda läbi võrgutariifi.	
Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidu 29.07.2026 kiri nr 5.1-1/129-1		
	Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni liit (ITL) tänab kaasamise eest Majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109 “Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele” muutmise määruse eelnõu (edaspidi: eelnõu) menetlusse. Olles eelnõu ja selle seletuskirjaga tutvunud on meil järgnevad tähelepanekud.	Ettepanek on võetud teadmiseks. Raadioside piiramine on vajalik ohuolukordade ennetamiseks või tõrjumiseks. Sellega võivad kaasneda

1. Seaduse ja määruse koostöö küsimus 1.1 Eelnõu muudetav §3 lõige 4 (ja ka selle kehtiv redaktsioon) ei ole täielikult koostöös Elektroonilise side seadusega (edaspidi: ESS). Eelnõu § 4 lõige 3 kohaselt: “(4) Raadioside piiramine peab võimalikult vähe häirima raadiosidet väljaspool järgmisi piirkondi: ...”. Samas ESS § 23 lg 1 sätestab väga selgelt: Raadiohäired ja nende kõrvaldamine lõikes 1: <i>“(1) Raadiohäirete tekitamine on keelatud, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 115 sätestatud juhtudel ja korras.”</i> ESS § 115 määratleb ammendavalt territooriumid ja õhuruumid, kus raadioside piiramine on lubatud. Seadus ei näe ette üldist õigust tekitada häiringuid väljaspool nimetatud alasid. Kuna määrus on seadusest madalama õigusjõuga õigusakt, ei saa määrusega laiendada seaduses sätestatud raadioside piiramise õiguse territoriaalset ulatust ega saa ka määrusega vähendada ESS § 23 ja § 115 alusel kehtivaid piiranguid. Praktiliselt tähendab see, et kui riigikaitseobjektidel kasutatav raadioside piiraja mõjutab ka väljaspool objekti asuvaid raadioside seadmeid sh. mobiilside tugijaamu või kasutajate seadmeid, siis toimub raadioside piiramine ja häirimine seaduses lubatud ala väliselt. ESS §115 lõige 1 aga ei anna enamikel (täpsemalt järgnevas tabelis) raadioside avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks piiramise juhtudel õigust piirata (st. tekitada raadiohäireid) seda väljaspool punktides 1-7 nimetatud territooriumit.	teatavad ajutised mobiilside kvaliteedi häired konkreetses piirkonnas, kus raadiosidet piiravat seadet kasutatakse, kuid need häired on oma mõjult väiksemad, kui oht, mis võib realiseeruda, kui seda ei tõrjuta. Näiteks potentsiaalse pommi kahjutuks tegemine avalikus kohas. Mobiilside teenuse kontekstis hinnatakse hädaabi kättesaadavust.
---	--

§115 (1) Raadiosidet on lubatud piirata avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks järgmistel juhtudel		
§115(1)	Territoorium/ala	Õhuruum
1) kaitsväel – riigikaitsest tähtsust omava objekti territooriumil	Ainult territooriumil	
2) vanglal – vangla territooriumil	Ainult territooriumil	
2 ¹) Politsei- ja Piirivalveametil – politsei poolt valvataval objektil ja selle vahetu läheduse kohal olevas õhuruumis	Objektil	Objekti vahetu läheduse kohal olevas õhuruumis
4) sisejulgeolekut tagaval asutusel – kõrgendatud turvameetmeid nõudva sündmuse julgestamiseks selle toimumise piirkonnas	Ainult sündmuse toimumise piirkonnas	
5) sisejulgeolekut tagaval asutusel – plahvatuse tõkestamiseks võimaliku plahvatuse piirkonnas	Ainult võimaliku plahvatuse piirkonnas	
6) julgeolekuasutusel – mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu tõrjumiseks julgeolekuasutuste seaduses sätestatud alusel ja korras. § 34 ⁹ . Mehitamata õhusõiduki lendu sekkumine Julgeolekuasutus võib julgeolekuasutuse valdust või	julgeolekuasutuse territooriumil	selle vahetu läheduse kohal olevas õhuruumis

teenistujaid ähvardava vahetu olulise või kõrgendatud ohu tõrjumiseks julgeolekuasutuse territooriumi ja selle vahetu läheduse kohal olevas õhuruumis mehitamata õhusõiduki lendu sekkuda, sealhulgas sundida seda maanduma või suunata või takistada selle liikumist			
7) turvatöötajal ja turvajuhil – mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu tõrjumiseks sellisel turvaobjektil ja selle vahetu läheduse kohal olevas õhuruumis, mis on riigikaitseaduse alusel määratud alaliseks või ajutiseks riigikaitseobjektiks, ja kui raadioside piiramise vajadus tuleneb riigikaitseaduse § 85 lõike 1 punktis 2 nimetatud riigikaitseobjekti turvaplaanist ning turvaettevõttele või riigikaitseobjekti omanikule või valdajale on väljastatud sagedusluba, turvategevuse seaduses sätestatud alusel ja korras.	Turvaobjekt	selle vahetu läheduse kohal olevas õhuruumis	

	Eelnevalt tulenevalt leiame, et puudub õiguslik alus ministri määrusega leevendada selget seadusest tulenevat kohustust mitte tekitada raadiohäireid väljaspool ESS §115 määratletud territooriumit või õhuruumi.	
	1.2 Eelnõus on terminoloogiline erinevus võrreldes ESS-i §115-ga - Eelnõuga muudetava § 3 lõike 4 sõnastuses: selle vahetu <u>ümbruse</u> kohal olev õhuruum - ESS § 115 sõnastuses: selle vahetu <u>läheduse</u> kohal olevas õhuruumis Õigusliku selguse huvides tuleb kasutada seadusega identset terminoloogiat, vältimaks erinevaid tõlgendusi raadioside piiramise lubatud ulatuse osas.	Ettepanekut on arvestatud eelnõud ja seletuskirja on muudetud.
	Eelneva analüüsi põhjal saab järeldada, et kui raadioside piiraja mõju ulatub väljapoole territooriumi, kus raadioside piiramine on seadusega lubatud, muutub seadme kasutaja vastutus teistele raadiosüsteemidele põhjustatud häiringute eest sisuliselt ebaselgeks. Seda ka juhul, kui raadioside piirajat kasutatakse kehtiva sagedusloa alusel. Ettepanekud: a) Luu ESS-is õiguslik volitusnorm sätestamiseks teiseses õigusaktis millised on kriteeriumid mille kohaselt saab lugeda väljatugevust teistele raadioseadmetele häireid mitte tekitavaks ja lubatavaks. On arusaadav, et füüsika reeglite kohaselt on vaja, et ala või territooriumi perimeetril oleks väljatugevus piisav mõjutamiseks mehitamata lennuvahendi raadiovastuvõtjat ja see väljatugevus langeb (lõpuks nulli) ikkagi väljaspool seda territooriumit või ala. b) Täiendada eelnõud uue paragrahviga: § X Tehnilised nõuded raadioside piiramisele (1) Raadioside piiraja kasutamisel ei tohi väljaspool lubatud kasutusala põhjustada kahjulikku häiret teistele raadiosüsteemidele. (2) Lubatud kasutusala piiril ja sellest väljaspool ei tohi raadioside piiraja tekitatud raadiosagedusliku välja tugevus ületada käesoleva määruse lisas sätestatud piirväärtusi. (3) Raadioside piiraja paigutamisel tuleb arvestada ohutuskaugusi, antenni suunda, maastikku ja muid raadiosagedusliku leviku tingimusi selliselt, et oleks tagatud lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuete täitmine. Viia määruse terminoloogia kooskõlla ESS § 115 sõnastusega.	Ettepanek on võetud teadmiseks. Raadioside piiramise tehnilised nõuded sätestatakse TTJA poolt antavas sagedusloas. Sagedusloaga sätestatakse vajalikud raadiosageduste kasutamise tehnilised tingimused, mis aitavad vältida raadiohäireid. Sagedusluba on vahend, millega maandatakse riske.
	2. Mõju sidevõrkudele ja elutähtsatele teenustele Eelnõu seletuskirjas puudub analüüs mõjude kohta raadioside kasutajatele ja mobiilside teenuse osutajatele.	Ettepanek on võetud teadmiseks.

Eelnõu seletuskirjas on: „<i>Raadioside piiramise õiguse laiendamise mõjud on esitatud korrakaitseaduse muutmise ja sellest tulenevalt teiste seaduste muutmise seaduse (mehitamata sõidukite seire ja tõrje rollijaotus) mõjude osas.</i>“ Nimetatud õigusaktide seletuskirjades ja ka antud eelnõu seletuskirjas puudub analüüs ja selgitus mida tegelikult tähendab eelnõu § 3 lõikes 4 toodud nõue: „<i>Raadioside piiramine peab võimalikult vähe häirima raadiosidet väljaspool järgmisi piirkondi: ...</i>“. Leiame, et nõue „peab võimalikult vähe häirima“ ei sätesta sisuliselt mitte mingeid nõudeid raadioside piiramisele või selleks kasutatavatele seadmetele. ITL hinnangul ei sisalda ei viidatud seletuskiri ega käesoleva eelnõu seletuskiri piisavat analüüsi mõju kohta: - avalikele mobiilsidevõrkudele; - elektroonilise side teenustele; - elutähtsate teenuste toimimiseks kasutatavatele sideühendustele; - elektroonilise side võrkude toimepidevusele. Samuti, kuigi tegu on tehniliste nõuetega siis seletuskiri ei anna selgust: - milliste tehniliste kriteeriumide alusel nõude täitmist hinnatakse; - millised häiringud on lubatud ja millised mitte; - kes hindab nõude täitmist; - milline on järelevalve kord. Näiteks ei ole võimalik aru saada: - kas lubatav on raadioside katkemine väljaspool kaitstavat ala 50 meetri ulatuses; - kas lubatav on mõju näiteks 200 meetri ulatuses; - milline on lubatava mõju korral väljatugevus väljaspool määratletud ala või territooriumit; - kas lubatav on üksnes üksikute sageduste või laiaribaline mõjutamine. Praktikas võivad raadioside piiramiseks kasutatavad seadmed mõjutada muu hulgas: - hädaolukorra teavituste (EE-ALARM kanalid) toimimist ja teadete edastamist; - valve- ja turvasüsteemide tööd; - kaugloetavaid mõõtesüsteeme; - elutähtsa teenuse osutajate kriitilise taristu juhtimis- ja jälgimissüsteeme; - sideettevõtjate võrgu juhtimis- ja hooldussüsteeme. Seletuskirjast ei nähtu, et nimetatud mõjusid oleks hinnatud. Siinjuures erilist tähelepanu vajab asjaolu, et raadioside piiramise seadmeid hakatakse rakendama eelkõige drooniohu tõrjumiseks	Raadioside piiramine on vajalik ohuolukordade ennetamiseks või tõrjumiseks. Sellega võivad kaasneda teatavad ajutised mobiilside kvaliteedi häired konkreetses piirkonnas, kus raadiosidet piiravat seadet kasutatakse, kuid need häired on oma mõjult väiksemad, kui oht, mis võib realiseeruda, kui seda ei tõrjuta. Näiteks potentsiaalse pommi kahjutuks tegemine avalikus kohas.
--	--

	olukordades, mis võivad aset leida asustatud piirkondades või linnakeskkonnas. Sellisel juhul võivad võimalikud kõrvalmõjud ulatuda oluliselt väljapoole ala, kus raadioside piiramine on seadusega lubatud. ITL hinnangul ei ole eelnõus olev nõue: “Raadioside piiramine peab võimalikult vähe häirima raadiosider” piisavalt määratletud ega selge. Objektiivsete kriteeriumide puudumisel ei ole võimalik hinnata ei nõude täitmist ega selle üle järelevalvet teostada. Seetõttu teeme ettepaneku seletuskirja vastavalt täiendada.	
	3. Mõju mobiilsidevõrkudele ja teenustele Eelnõu seletuskiri ei käsitle mõju elektroonilise side võrkude töökindlusele ega sideettevõtjate võrkudele olukorras, kus raadioside piiramine toimub avalikus ruumis või asustatud piirkonnas. Palume analüüsida, kas ja millistel tingimustel võib raadioside piiramine mõjutada avalike elektroonilise side teenuste osutamist ning kuidas selliseid mõjusid ennetatakse. Kuigi raadioside piiramise seadmeid kasutatakse julgeoleku eesmärgil, siis analüüsimate ja hindamata on jäetud nende olulised kõrvalmõjud, mis mõjutavad elutähtsaid teenuseid, mis teenindavad nii eraisikuid kui ka kriitilist taristut. Näiteks kui riigikaitse objekti territooriumil kasutatakse raadioside piiramise seadet, mille mõju ulatub ka väljapoole objekti territooriumi, võib see mõjutada väljaspool objekti paiknevaid mobiilside tugijaamu, lõppkasutajate seadmeid või muid raadiosüsteeme. Veelgi enam on oluline mõju hinnang olukorras, kus drooniohu tõrjumiseks kasutatakse raadioside piirajat tiheda asustusega piirkonnas või linnakeskkonnas, kus raadioside piiramisest mõjutatud ala ja mõjutatud isikuid on oluliselt rohkem, kuna mõju ulatub ka väljapoole kaitstavat objekti. Sellisel juhul võivad häiringud mõjutada avalikke mobiilside teenuseid ning teenuste tarbijaid, sh isikute võimalust kasutada telefoni- või andmesideteenuseid väljaspool ala, kus raadioside piiramine on seadusega lubatud. Eelnõu ega seletuskiri ei selgita, kuidas selliseid olukordi välditakse või hinnatakse. Ettepanek: lisada määruse seletuskirja eraldi peatükk mõjude kohta mobiilsidevõrkudele ja elutähtsatele teenustele, sh hädaolukorra teavitustele. Loodame, et leiate võimaluse arvestada meie tagasisidega ning täiendada eelnõud vastavalt meie ettepanekutele. See aitaks tagada nii raadioside piiramise seadmete kasutamise võimalike mõjude parema mõistatavuse kui ka selgemad ja üheselt tõlgendatavad nõuded neid seadmeid kasutavatele ametiisikutele.	Seletuskirja on osaliselt täiendatud. Raadioside piiramine on vajalik ohuolukordade ennetamiseks või tõrjumiseks. Sellega võivad kaasneda teatavad ajutised mobiilside kvaliteedi häired konkreetses piirkonnas, kus raadiosidet piiravat seadet kasutatakse, kuid need häired on oma mõjult väiksemad, kui oht, mis võib realiseeruda, kui seda ei tõrjuta. Näiteks potentsiaalse pommi kahjutuks tegemine avalikus kohas.
Siseministeerium 02.09.2026 nr 1-7/210-3		

Olete esitanud Siseministeriumile kooskõlastamiseks majandus- ja kommunikatsiooniministri 21. septembri 2005. a määruse nr 109 „Nõuded elektromagnetilisele kiirgusele ja raadioside piiramisele“. Siseministerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega: 1. Eelnõu punktiga 1 sätestatakse lause: „politseil, seaduses sätestatud muul pädeval korrakaitseorganil, julgeolekuasutusel, turvatöötajal ja turvajuhil – mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu tõrjumiseks seaduses sätestatud alusel ja korras.“. Teeme ettepaneku kasutada sõna „politsei“ asemel Politsei- ja Piirivalveamet, mis on üldiselt tavapärane ka muudes õigusaktides. 2. Teeme ettepaneku täiendada paragrahvi 3 lõikega 5 järgmiselt: „Kui raadioside piiraja kasutamine kestab katkematult kauem kui 15 minutit või seda teostatakse tiheasustusega alal, on raadioside piiramist teostav isik kohustatud sellest viivitamata reaalajas teavitama Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametit ning Politsei- ja Piirivalveametit.“. TTJA teavitamine on kohustuslik kuid see tuleks selgemalt välja tuua ka antud õigusaktis, sest tulenevalt mehitamata õhusõidukitega kaasnevast ohust võib selliste juhtumite arv suureneda ning oluline on tagada piisav ülevaade. Samuti peame oluliseks, et tulevikus teavitatakse ka Politsei- ja Piirivalveametit, et tagada riigi operatiivasutustele teadlikkus sellest, et kus asukohtades toimub aktiivne segamine. See maandaks raadioside segamisega kaasnevaid riske ning tagaks olukorrateadlikkuse. Politsei- ja Piirivalveameti ülesanne tagada eelkõige tsiviil kasutuses olevate mehitamata õhusõidukite seire ja ohu korral reageerimine ning ootus, et riigil tekib üks keskne seire ja kontaktpunkt eeldab, et ka antud info edastatakse politseile.	Ettepanek on võetud teadmiseks, kuna täpsemad nõuded raadioside piiramisele on sätestatud Vabariigi Valitsuse 12.12.2005 nr 301 „Raadioside piiramise kord“, seega tuleks see norm sätestada seal.
--	--